

Tetínské vyhlídky

Sobota 27. dubna 2024

Sraz v hale pardubického vlakového nádraží v 7:15 hod. Jízdenku si zakoupíme do Srbska u Berouna, zajišťují si účastníci sami. Před výletem si raději zkontrolujte na IDOSU, zda daný odjezd souhlasí s níže uvedenými údaji.

Doporučuji pevnou turistickou obuv. Prohlídka tří kostelů s průvodkyní bude stát 60,- Kč. Prosím, zda byste mohli při přihlašování uvést, zda budete mít zájem. Za sebe Vám to doporučuji.

Spojení tam:

Pardubice	7:36	IC 520
Praha hl.n.	8:34	
Praha hl.	9:15	(odjezd směr Beroun)
Srbsko	10:01	

Spojení zpět

Nejlepší spojení je vlakem

ze Srbska R 769 Berounka	16:19
Praha Smíchov	16:46
Praha Smíchov IC 515 Ostravan	17:16
Pardubice hl.n.	18:28

Trasy: Trasa č. 1 12 km, + 375 m, -375 m

Po vystoupení z vlaku v Srbsku se vydáme proti proudu Berounky po zelené značce. Na této straně řeky se nyní buduje nová cyklostezka, místy se i v sobotu pracuje. Asi po 2 km budeme procházet kolem Kavčího lomu v PR Tetínské skály, na protějším břehu budeme moci pozorovat čilý ruch v lezeckém parku Alkazar. Přejdeme železniční trať a začneme stoupat do Tetína. U hřbitovní zdi nás zelená povede vpravo do lesního porostu a budeme klesat do malebného údolí Tetínského potoka. Jakmile k němu dorazíme, půjdeme podél, po proudu po neznačené stezce k Tetínskému vodopádu, který zdatnější turisté mohou zdolat po řetězech a prohlédnout si ho zezdola, případně se pokochat prostředím Tetínských skal za ním.

Odtud se vrátíme zpět na zelenou, projdeme kolem čistírny odpadních vod a mírným stoupáním se dostaneme do Hradní ulice. Vlevo budeme mít kostely sv. Ludmily a sv. Kateřiny. Tady je pro zájemce vyjednaná prohlídka s výkladem. Komentovaná prohlídka s paní Hahnovou zahrnuje i kostel sv. Jana Nepomuckého. Tady jsou všude krásné vyhlídky na Berounku, Beroun a krásnou krajinu kolem.

Od kostela sv. Jana Nepomuckého se vydáme kolem zříceniny hradu Tetína na další a podle mého nejkrásnější tetínskou vyhlídku, kterou přikládám k propozicím. V Tetíně bude možnost se občerstvit a doplnit tekutiny. Z náměstí bychom pokračovali Župní ulicí k restauraci u Plotice, která 27.4. otvírá. Tady bychom přešli silnici a po naučné stezce pokračovali na další tetínské vyhlídky, tentokrát na Tetín a Beroun z Damilu 396 m.

Po absolvování okruhu se vrátíme na začátek Tetína a po modré půjdeme směr Kodske polesí a dále lesem na Koda dolní rozcestí, odtud po žluté Koda pramen a Kaplička Kodska vyvěračka. Odtud se vrátíme pár metrů směrem k Koda dolní rozcestí a zahneme na neznačenou stezku vpravo směr Kodske kaskády, Koda, Údolí děsu. Stezka nás dovede opět na žlutou, dáme se vlevo ulicí Ke Kodě a Za Vodou a před sebou máme vlakovou zastávku Srbsko, kde náš výlet končí.

Vlastivědně poznávací text

Tetín – Historicky patří Tetín k nejstarším vesnicím v české republice. Místo bylo již osídleno v paleolitu. Počátky Tetína jsou v pověstech spojovány s Krokovou dcerou Tetou, ale archeologicky je datován do poloviny 10. století, kdy zde stál dřevěný knížecí dvorec, který byl rodovým sídlem kněžny Ludmily, která zde byla roku 921 zavražděna. Ke konci třináctého století byl hrad přestavěn na sídlo přemyslovských levobočků. V roce 1321 hrad držel Štěpán z Tetína, který jej prodal císaři Karlu IV.. Ten pak Tetínské panství připojil ke Karlštejnu. Roku 1422 během husitských válek byl hrad zničen. Lokalita byla vážně poškozena vápencovým lomem počátkem 20. století. Na zdejší faře ze 14. století pobýval Václav Hájek z Libočan.

Koda a Údolí děsu

Koda – NPR – Geologický podklad území tvoří zejména vápence vzniklé ze schránek mořských živočichů před cca 400 miliony let. V hlubokých roklích vznikají i dnes sladkovodní vápence, takzvané pěnovce.

Kodská vyvěračka – Malá nenápadná kaplička ukrývá Kodskou vyvěračku- místo, kde uhličitánem vápenatým nasycená voda opouští podzemí. Kodská vyvěračka je stálý krasový pramen s relativně vysokou vydatností a konstantní teplotou 11 stupňů Celsia. Pramen napájí přílehlý rybníček, který díky teplotě vody nezamrzne ani v největších mrazech.

Kodský mlýn Postaven byl Tomášem Vavrovicem po svolení karlštejnského purkrabí Viléma Slavaty z Chlumu a Košumberka v letech 1604 až 1611. Posledním mlynářem byl Alois Karmazín.

Koda – nejoblíbenější trampská osada v 30. letech

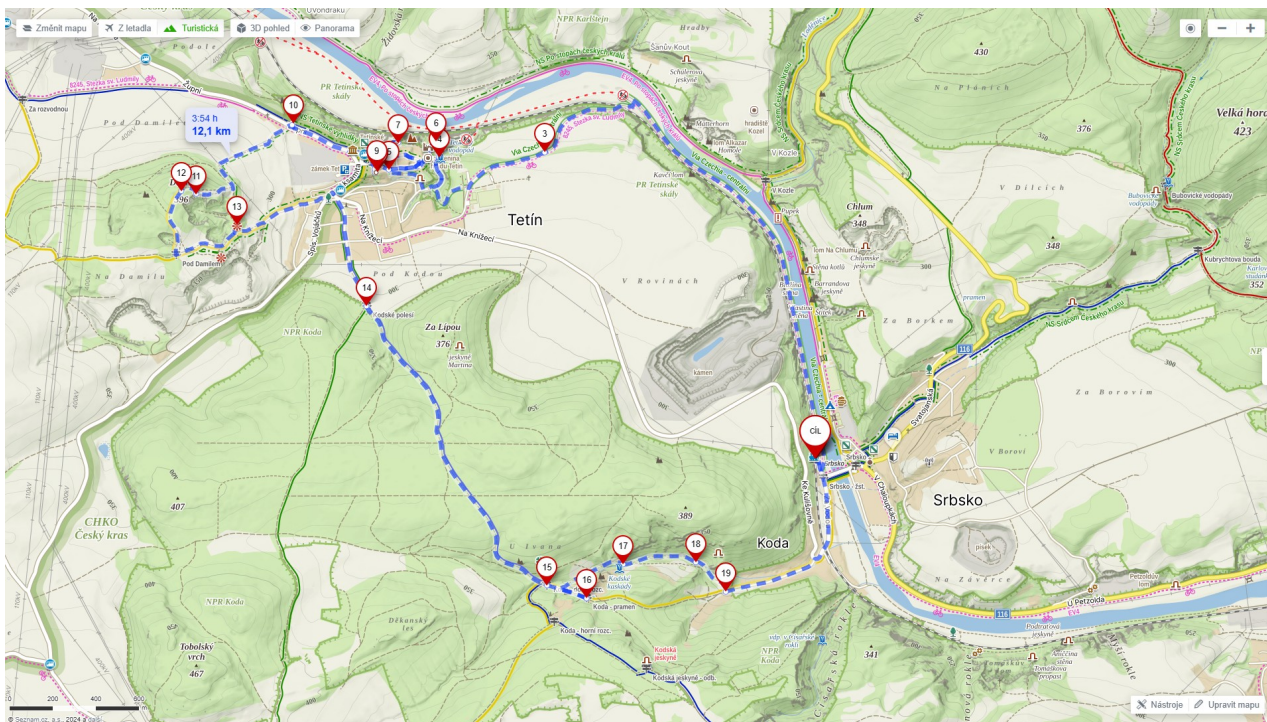
Ve třicátých letech se stalo Údolí Děsu nejoblíbenější trampskou osadou díky skutečnému kamarádství, výrazným osobnostem a především díky obrovskému počtu svých vynikajících hudebníků a sportovců. Snad každý tramp chtěl navštívit Údolí Děsu. Určitě jistou roli v návštěvnosti osady sehrálo i dobré dopravní spojení. Správnost názvu osady se potvrdila.

Asi po deseti letech se Kodský potok opět rozvodnil, přičemž zničil trvale bazény u boudy Nibowaka, poničil plácek – chloubu osady, zničil cesty a mostky, změnil částečně koryto, ale boudy již byly ochráněny kamennými podezdívkami. Různě velkých povodní přinesl Kodský potok ještě několik. Osadníci si zvykli, jsou přece v Údolí Děsu. Nápor trampů způsobil, že si Hulanovi v Srbsku v polovině třicátých let přestěhovali hospodu přes vodu k vlakové zastávce./ Na základě osadní kroniky Údolí Děsu, archivovaných dokladů a ústních sdělení pamětníků sestavil: Ing. Miloš Pechar/

Když přišli do Kody první trampové, žilo tam pět místních rodin. Dolní mlýn patřil panu Rabochovi, který jej v roce 1924 přestavěl na hotel. Podle pozdějších hospodských se tam říkalo také „U Špičků“, „U Fajta“, od šedesátých let 20.století tam bylo rekreační středisko národního podniku Nábytek Praha (avšak, o pouze pěšky přístupný objekt neměli rekreanti zájem), nakonec objekt chátral, počátkem devadesátých let vyhořel a zaniknul. Horní mlýn pana Karmazína byl funkční od roku 1611 do roku 1934. Pak byl mlýn upraven na malou vodní elektrárnu, která umožňovala obyvatelům Kody svítit žárovkami.

Trampové museli vždy večer vyndávat z Kodského potůčku chladící se nápoje a potraviny, protože zvýšený průtok vody vše odnášel. Pochopitelně, že někteří občas zapomněli a pak si pěkně nadávali. Vedle Karmazínů byl statek rodiny Svobodových, jejichž obrovské stádo krav spásávalo trávu na příkrých stráních. Nejvýše položenými staveními byla hájovna s rodinou Žihlových a statek rodiny Matysových. Teprve koncem šedesátých let byla Koda napojena elektrickým vedením ze Srbska na elektrickou síť. V těžkých dobách si obyvatelé Kody přilepšovali živobytí prodejem potravin – mléka, vajíček a masa trampům. Název Koda prý poprvé použili mniši neznámého řádu, kteří v okolí vyklučili část lesů a začali obdělávat pole. Zaujal je patrně silný vodní zdroj, který tekł do jezírka, které ani při největších mrazech nezamrzalo. Pro ně nevysvětlitelnou záhadu proto pojmenovali Koda, což ve starých jazycích znamenalo „nerozluštitelný“, „tajemný“, „záhadný“ apod. Dřevěný klášter mniši opustili asi v době husitských válek. Později byl v Kodě pro již zmíněný mlýn vybudován cca 3 metry hluboký rybník, který rovněž nikdy nezamrzá.

Hledal se sjednocující název pro tramskou osadu. Velký Manitou zřejmě pomohl událostí, kterou v roce 1925 nikdo nečekal. Ve středu 12. srpna se o těžké dešťové mraky mezi sebou přetahovaly Brdy a křivoklátské lesy tak dlouho, až se mraky večer zastavily nad Kodským polesím. Přišla velká průtrž mračen, která se většinou prohrátému skalnatému krasu vyhýbá. Tentokrát se však Kodský potůček změnil v řeku, která mohutně hučela a brala vše co jí stálo v cestě. O půlnoci již plavaly stromy, balvany a hlína, dole v Srbsku byla podemleta železniční trať. V té době přebývali v boudě „Šedesátce“ jen Brkoun, Franta Švestka a Olda Karhan, ve stanu spal Lesní muž. Všichni tři si naštěstí zachránili životy útekem okny do stráně, Lesní muž vylezl na strom. Ač bylo v boudě přes metr vody, prý flašky od rumu zakopané v základech, zabránily jejímu podemletí. Večer u ohně si někdo z nich vzpomněl na starý nápis na skále „Údolí Děsů“ a název osady byl okamžitě osadníky schválen. Celá událost je velmi podrobně popsána v osadní kronice.

Mapa: Zelená edice KČT Praha západ 36

Trasu připravila výlet vede a na Vaši účast se těší Ivanka Žaludová
(k.ivanka39@gmail.com) tel. 728 327 315

Foto archiv Ivanka Žaludová

